

FAKAMANATU 'O E KELESI

“He ko Sihova ko homou ‘Otua na’e fakamōmoa ‘ae ngaahi vai ‘o Soatani mei homou ‘ao, ke mou hoko atu ki he kauvai ‘e taha ‘o hangē ko ia na’e fai ‘e Sihova ko homou ‘Otua ki he Tahī Kulokula, ‘aia na’a ne fakamōmoa ‘i homau ‘ao, ke ‘oua ke mau lava atu ki he kauvai ‘e taha; Koe’uhi ke hoko ‘o ‘ilo ‘ae nima ‘o Sihova ‘e he kakai kotoa pē ‘o māmani, mo hono māfimafi: pea ke mou manavahē kia Sihova ko homou ‘Otua ‘o ta’engata.”

Failau. Kuo fakafonu ‘e he ‘uhá mo e sinou ‘oku vaiá ‘o tafe ki he Vaitafe Sioataní ‘o a‘u ki he tu‘unga ‘oku lōmekina ai. ‘Oku lele vave ‘a hono ngaahi vai ki he Tahi Maté. Na‘a mo e ngaahi feitu‘u loloto tahá ‘a e ngaahi ‘a‘ake ‘o Soataní ko e kolosi ‘i he vaitafé ko ha feinga fakatu‘utāmaki ia.

‘E lava fēfē ke kolosi ai ha kolo kakato, ‘o ‘ave ‘a e kakai ta‘umotu‘a, kakai fefine feitama, fānau mo e fanga monumanu?

Ki he tangatá, ta‘emalava. Mo e ‘Otuá, faingofua:
“Fakamā‘oni‘oni‘i kimoutolu pea kolosi ‘i Soatani.”

➡ Ko e Kolosi ‘i Sioatani (Siosiu 3):

- Fiema‘u ki he mā‘oni‘oní .
- Ko e ngaahi me‘a fakaofa ‘a e ‘Otuá.

➡ Manatu pea ngalo (Siosiu 4):

- Ngaahi faka‘ilonga ki he fakamanatú .
- Ko e ngaahi fakatu‘utāmaki ‘o e ngalo .

➡ Ngaahi Makamaile ‘o e Vaitafe Sioataní

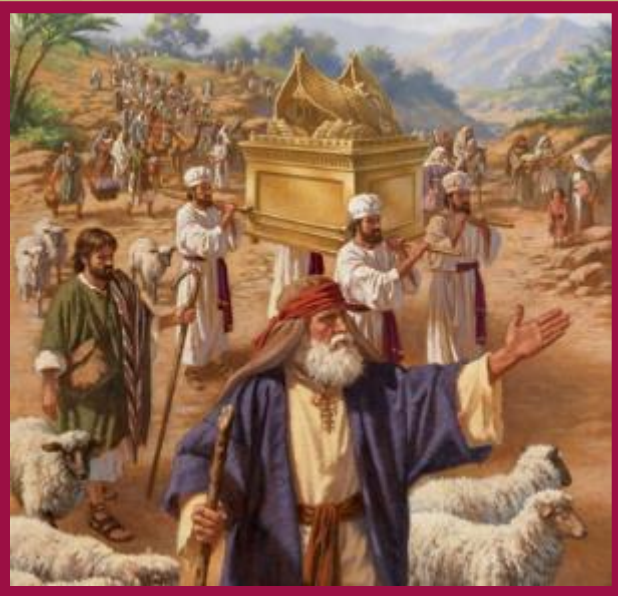

KO E KOLOSI 'I SOATANI .
(SIOSIUA 3)

FIEMA'U 'A E MA'ONI'ONI

“Pea na’e pehē ‘e Siosuia ki he kakai, “Fakamā’oni’oni’i ‘akimoutolu: koe’uhi ‘e fai ‘e Sihova ‘apongipongi ‘ae ngaahi mana ‘iate kimoutolu.” (Sōsua 3:5)

‘I he ta’u ‘e 40, na’e faka’ilonga’i ‘e he ‘ao ‘a e taimi ke mavahe ai ‘a e ‘apitanga pea mavahe, pea na’e tataki ‘e he ‘a’ake ‘a ‘Isileli ki hono feitu’u fo’ou (Nomipa. 9:17 ; 10:33).

Na’e hokosia e taimi ke hiki aí. Na’a nau maumau’i ‘enau ‘apitanga ‘i Sitimi ‘o nau ‘apitanga ‘aho ‘e tolu ‘i he tafa’aki ‘e taha ‘o Soataní. Pea nau toki ma’u leva ‘a e tu’utu’uni ke nau muimui ‘i he ‘a’ake ki he Fonua ‘o e Tala’ofa (Sosiua 3:1-3).

Ka na’e ‘i ai ‘a e me’a na’e fiema’u kimu’a: na’e pau ke fakamā’oni’oni’i kinautolu (Sosiua. 3:5).

Na’e kau ‘i he fakatapai ko ‘ení ‘a e fakama’a fakaeouau (fufulu ‘o e valá mo e sinó), li’aki ‘o e angahalá, mo hono ma’u ha ‘ulungaanga tali ke talangofua ki he ngaahi fekau ‘a e ‘Otuá.

Ko e muimui ki he ‘a’aké na’e kau ki ai .

Talangofua ki he 'Otua (Ko e Fekau 'e 10)

Falala ki he tauhi ‘a e ‘Otua (ko e ipu ‘oku ‘i ai ‘a e mana)

Faka'apa'apa'i 'a e kau taki kuo fakanofu 'e he 'Otua (tokotoko 'o 'Elone)

KO E NGAAHI ME'A FAKAOFO 'A E 'OTUA .

“Iloange ko e ngaahi vai na’e tafe mai na’e tu’u, pea tupu hake ‘o fakatafungofunga, ‘o vāmama’o ‘aupito mei he kolo ko ‘Atama, ‘aia ‘oku ‘i he potu ‘o Salitani: pea ko ia na’e tafe mai ki he tahi ‘oe toafa, ‘aia ko e tahi kona, na’e mamaha ia, pea motuhi: pea na’e a’a ai ‘ae kakai ‘o hangatonu ki Seliko.” (Sosiua 3:16)

Ko e kolosi ‘i Sioatani, ko e taha ia ‘o e ngaahi me’a fakaofa ‘a e ‘Otua, ‘a ia ‘oku tuhu fakapalofita ki he me’a fakaofa ‘e taha kuo tala’ofa ‘e he ‘Otua te ne fakahoko ‘iate kitautolu: ko e hū ki he Kenani fakalangi (Sak. 8:6-8).

Ko e ‘Otua “Ko ia pe ‘oku ne fai ‘a e ngaahi me’a fakaofa” (Saame 72:18). Ko ia ai, ‘oku tau ‘ilo’i ia ko e ‘Otua pe ‘e Taha (Sa 86:10); ‘oku tau manatu ki he’ene ngaahi me’a fakaofa (Saame 77:11); pea ‘oku tau fakamatala ki he’ene ngaahi ngaue fakaofa (Saame 96:3). ‘Oku ‘ikai ha me’a ‘e fu’u faingata’a pe fu’u fakaofa kiate ia, ‘a ia na’a ne fakatupu ‘a e me’a kotoa pe (Sel. 32:17; Luke 1:37). Ko ia ‘oku tau falala ‘oku ne lava foki ‘o fai ‘a e ngaahi me’a fakaofa ‘i he’etau mo’ui (Saame 107:8).

MANATU'I PEA NGALO (SIOSIUA 4)

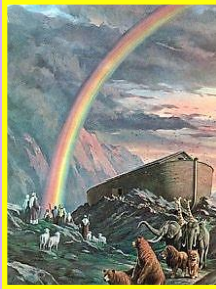
NGAAHI FAKA'ILONGA KI HE FAKAMANATU

"ke hoko ko e faka'ilonga 'iate kimoutolu: 'I he kaha'ú, 'oka fahu'i atu 'e ho'omou fānaú kiate kimoutolu, 'Ko e hā 'a e 'uhinga 'o e ngaahi maká ni?' mou tala kiate kinautolu..." (Siosuia 4:6-7)

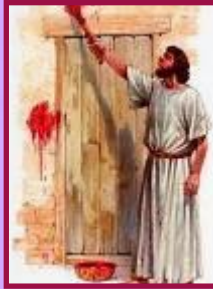
'I he Tohi Tapú, ko ha faka'ilonga 'e lava ke 'i ai hono ngaahi 'uhinga kehekehe .:

**Ko ha
ngāue
fakafo
(1 Tu'i 13:3)**

**Ko ha
fakatātā 'o
ha me'a
(Sen. 9:13)**

**Ko ha
faka'ilonga
'o e
fakatokanga
(Eki. 12:13)**

**Ko ha
faka'ilonga
makehe
(Isi. 20:20)**

**Ko ha
fakamanatu
(Sen. 28:18)**

Ko e ngaahi maka 'e 12 na'e to'o mei Soatani 'a ia na'e fokotu'u 'e Siosuia ko ha faka'ilonga 'oku kau ia ki he fa'ahinga fakamuimui tahá: ko ha fakamanatu.

'I he tafa'aki 'o e manatu 'iate ia pe, ko e ha 'a e taumu'a na'e fakakaukau ki ai 'a e 'Otua 'i he'ene kole ke fokotu'u 'a e ngaahi maka ko 'eni (Sosiua. 4:6-7)?

Na'e pau ke 'ilo 'e he ngaahi to'utangata fo'ou 'a e me'a kuo fai 'e he 'Otuá. Na'e pau ke makatu'unga 'enau tuí 'i he ngaahi me'a fakafo 'a e 'Otuá. Ko e fatongia 'o e mātu'a ke nau tukufakaholo 'a e 'ilo ko eni ki he'enau fānau (Teut. 4:9). 'I he 'ilo ko 'ení, kuo pau ke tau takitaha mo'ui 'aki 'etau tui pē 'atautolú.

KO E NGA AHI FAKATU'UTAMAKI 'O E NGALO

"Pea na'e fai kovi 'e he fānau 'a 'Isileli 'i he 'ao 'o Sihova, 'o fakangalo'i 'a Sihova ko honau 'Otua, 'onau tauhi 'a Peali mo e ngaahi vao tapu. " (Fakamaau 3:7)

I hono fokotu'u 'o e ngaahi maka fakamanatu 'e 12 'i Kilikalí, na'e fakamamafa'i ai 'e Siosiua ha poini 'e ua (Sios. 4:23):

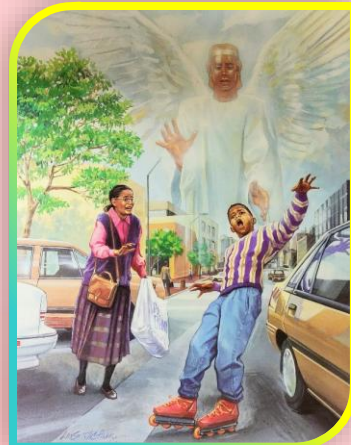
Na'e fakamōmoa 'e he 'Otua 'a e Tahi Kulokula 'i hotau 'ao (Siosiua, Kelepi, mo e tokosi'i na'e kei mo'ui mei he to'utangata na'e ha'u mei 'Isipite)

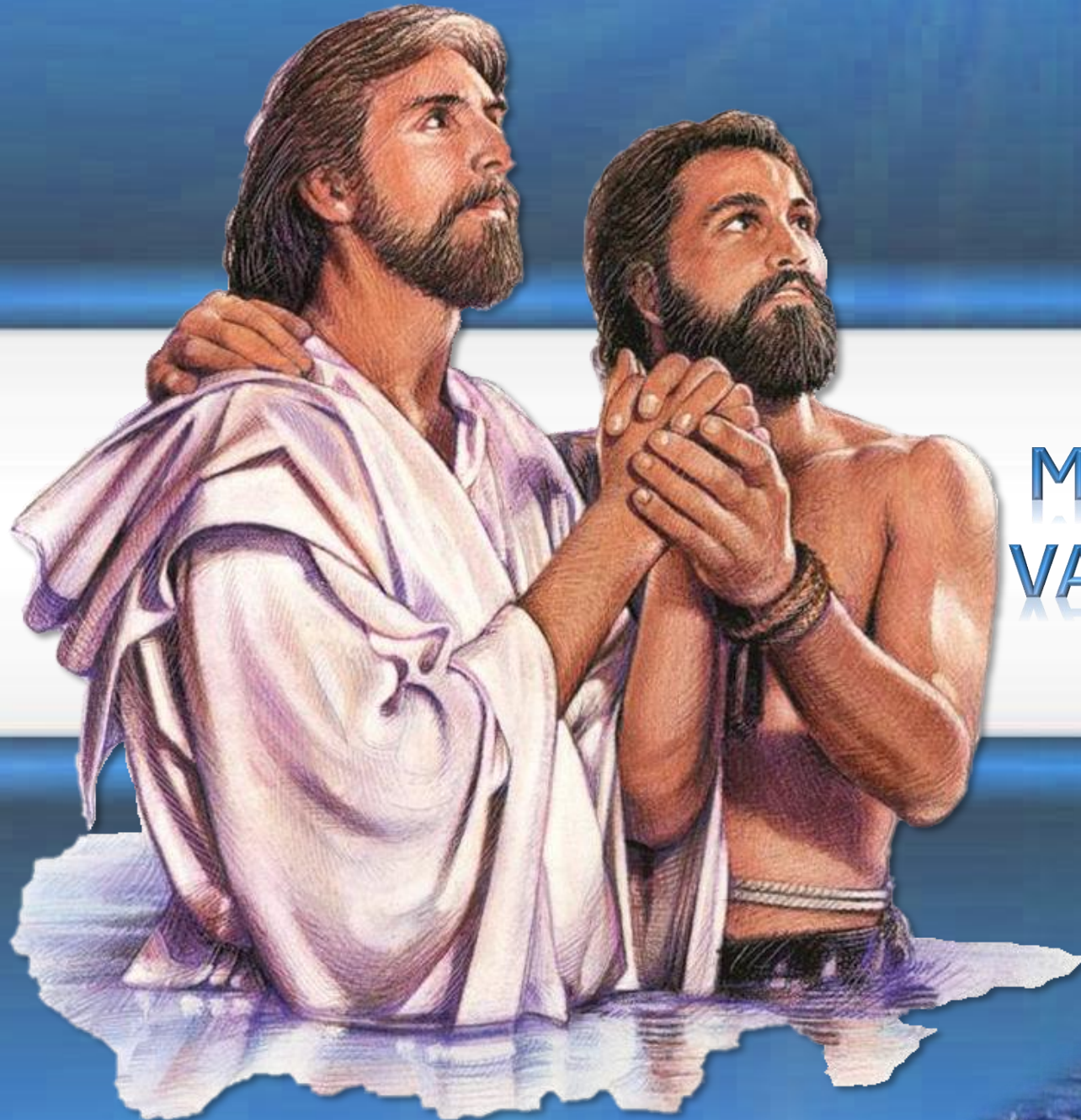

Na'e fakamomoa 'e he 'Otua 'a e Vaitafe Soatani 'i homou 'ao (ko e to'utangata fo'ou na'e fanau'i 'i he toafa, pea na'e fakataumu'a ke ikuna'i 'a Kenani)

Na'e 'i he tu'unga fakatu'utāmaki 'o e to'utangata fo'ou ke nau fai 'a e fehālaaki tatau mo 'enau mātu'á: 'o fakangalo'i 'a e ngaahi ngāue mālohi 'a e 'Otuá. Me'apango, he na'e ngalo, pea na'a nau totongi hono nunu'a (Fkm. 3:7-8). Ko ia, ko e me'a mahū'inga ē ke tau tauhi ke fo'ou 'i hotau 'atamaí 'a e founa na'e tokanga'i ai 'e he 'Otuá 'etau ngaahi kuí, pea mo e ngaahi momeniti kuo tau mamata ai 'aki hotau matá ki he to'ukupu mālohi 'o e 'Otuá!

NGAAHI
MAKAMAILE 'O E
VAITAFE SOATANI

**“Na’a ne liliu ‘ae tahi ko e fonua mōmoa:
na’a nau ‘alu ‘i he fu‘u vaitafe ‘i honau va‘e:
na’a tau fiefia ‘iate ia ‘i ai.” (Sāme 66:6)**

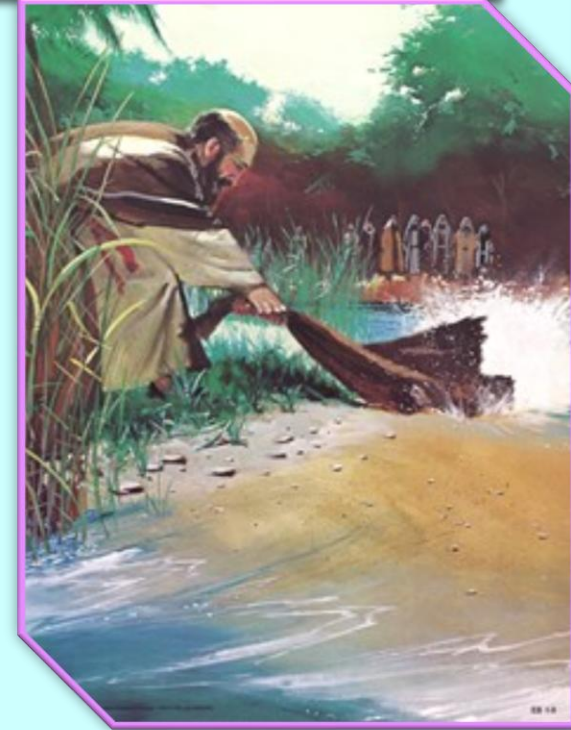
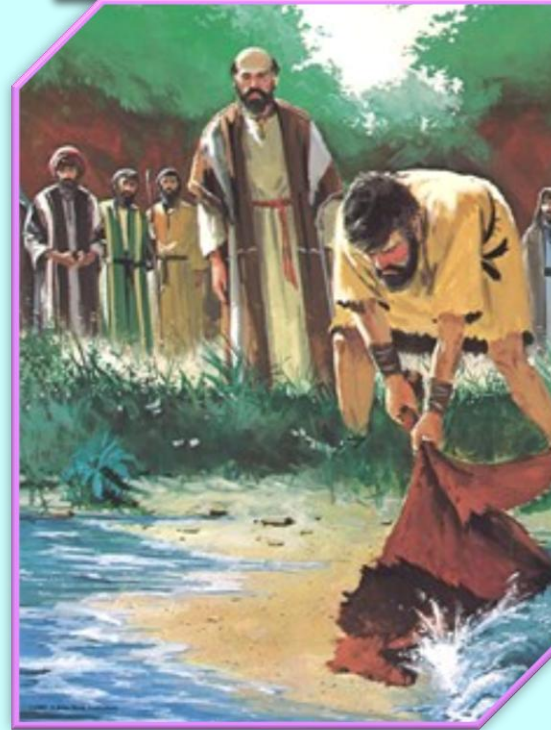
Ko e kolosi ‘i he Tahi Kulokula mo Soatani, ko e ongo me’a fakahisitōlia ia kuo na hoko ‘o fehokotaki ‘o hoko ko e ongo makamaile ‘i he hisitōlia ‘o e huhu’i (Sāme 66:6; Sāme 114). ‘Oku nau faka‘ilonga‘i fakataha ‘etau fakatau‘atāina‘i mei he angahalá mo ‘etau hū ki he mo‘ui ta’engatá.

Ko e kolosi fakaofu ‘i he Vaitafe Sioatani pea ‘omi ki he ‘ao tonu ‘o e ‘Otua, ko e me’a mo’oni ia kia ‘Ilaisiā (2 Tu’i 2:1, 7, 8, 11).

Ka kia ‘Ilaisa, ko e me’a tatau pe na’e hoko, ko e faka‘ilonga ia ‘o hono ma’u ‘o e Laumalie Ma’oni’oni, ‘a ia na’a ne lava ai ‘o fakakakato ‘a hono misiona (2 Tu’i 2:14-15).

Ko e hū ki he vai ‘o Sioatani, na’e ‘i ai ‘a e ola tatau kia Sīsū, ‘a ia na’e fakaivia ‘e he Laumālie Mā’oni’oni ke ne fakakakato ‘ene misiona: ke fakatau‘atāina‘i kitautolu mei he angahala pea ‘omi kiate kitautolu ‘a e mo’ui ta’engata (Ma’ake 1:9-11; Sione 1:29; 3:16).

**“Na’e mamata ki ai ‘ae tahi, pea hola ai:
na’e teke‘i atu ‘o fakaholomui ‘a Soatani.”
(Sāme 114:3)**

“Tau manatu leva ki he ‘alo‘ofa ‘a e ‘Eikí, mo e lahi ‘o ‘Ene ‘alo‘ofá. Hangē ko e kakai ‘o ‘Isilelí, tau fokotu‘u ‘etau ngaahi maka fakamo‘oní, pea tohi‘i ki ai ‘a e talanoa mahu‘inga ‘o e me‘a kuo fai ‘e he ‘Otuá ma‘atautolú. te u totongi koā ki he ‘Eikí ‘a ‘Ene ngaahi lelei kotoa pē kiate aú? Te u to‘o ‘ae ipu ‘oe fakamo‘ui, pea u tautapa ki he huafa ‘oe ‘Eiki. Te u fai ‘eku ngaahi fuakava kia Sihova he taimi ni ‘i he ‘ao ‘o hono kakai kotoa pe.” Saame 116:12-14”

EGW (Ko e Holi ‘o e Ngaahi Kuongá, p. 348)